

ČISTÁ
ENERGIE
ZÍTRKA

MĚSÍČNÍ BULLETIN

2023

Energetika > EU 07-08

Z obsahu:

- Strategická autonomie EU
- Evropská hospodářská bezpečnost
- Urychlení povolovacích postupů

STRATEGICKÁ
AUTONOMIE EUURÝCHLENÍ
ROZVOJE OZEREFORMA TRHU
S ELEKTRINOUBEZPEČNOST
DODÁVEK ZEMNÍHO
PLYNU

KRITICKÉ SUROVINY

NET ZERO
INDUSTRY ACTFINANČNÍ
PROSTŘEDKY

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

léto se pomalu chýlí ke svému konci a většina z nás má již dovolenou za sebou. I v letošním roce jsme pro vás během letních měsíců připravili speciální monotématické vydání bulletinu, letos zaměřené především na otázky strategického směřování EU v kontextu aktuálního geopolitického vývoje a dopadů změny klimatu. Na konci června zveřejnila Evropská komise společně s úřadem Vysokého představitele EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Strategii evropské hospodářské bezpečnosti. Dokument se zaměřuje na zpřehlednění rizik vyplývajících z hospodářských vazeb či ekonomických toků. Patří mezi ně rizika související s odolností dodavatelských řetězců, včetně energetické bezpečnosti, rizika pro fyzickou a kybernetickou bezpečnost kritické infrastruktury či riziko zneužití hospodářských závislostí nebo hospodářského nátlaku. Zároveň dokument nastiňuje, jak zjištěná rizika zmírnit. V této souvislosti již Komise v uplynulých měsících přijala několik konkrétních návrhů na zvýšení odolnosti evropského hospodářství, včetně návrhu nařízení o kritických surovinách a návrhu nařízení o průmyslu s nulovými čistými emisemi. Jako jednu z priorit Komise označuje investice do konkurenceschopnosti EU, včetně posílení cílené podpory investic směřujících do kritických technologií. V rámci návrhu na revizi víceletého finančního rámce proto Komise doporučila zřízení Platformy strategických technologií pro Evropu, která by měla být „předstupněm“ zvažovaného Fondu suverenity. V oblasti energetiky se snaha o posílení bezpečnosti dodávek, resp. jejich autonomii, mj. zaměřuje na urychlení zavádění energie z obnovitelných zdrojů. Aktuálně se v evropských institucích uzavírá legislativní proces přijetí revize směrnice o obnovitelných zdrojích energie. Pro rozvoj fotovoltaických a větrných elektráren v ČR bude zásadní rychlá a řádná implementace tohoto právního předpisu do národní legislativy, což usnadní vytvoření akceleračních zón s jednoduchými povolovacími postupy. Otázka energetické bezpečnosti je spojená s postupným snižováním závislosti na ruském plynu. V současnosti jsou evropské zásobníky v průměru naplněné z více než 90 % své kapacity, a to více než dva a půl měsíce před termínem stanoveným evropskou legislativou. Zásoby uskladněného plynu tak mohou pokrýt až třetinu zimní poptávky po této komoditě v EU. Evropské společnosti zároveň využívají mechanismus AggregateEU, v jehož rámci sdružují svoji poptávku po plynu. Již třetí kolo výběrového řízení bude zahájeno 21. září.

Příjemný zbytek léta přeje

Zuzana Krejčířiková

ČEZ, a. s. Public Affairs,
Duhová 2/1444, Praha, 140 53
publicaffairs@cez.czZuzana Krejčířiková, ředitelka útvaru Public Affairs |
Eva Boudová | Lucie Horová | Michal Jedlička |
Daniel Měsíc | Tomáš Pírk | Karolína Ryšavá |
David Števík |Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a
bezplatně.Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou
považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ
a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací a
textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich
zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných
v době vydání tohoto bulletinu. Public affairs neručí
za správnost a úplnost informací. | Obrázky použité
v tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny
Evropské komise, Evropské rady, Evropského
parlamentu a serverů Pixabay.com, Pexels.com a
Freemages.com.

STRATEGICKÁ
AUTONOMIE EUURÝCHLENÍ
ROZVOJE OZEREFORMA TRHU
S ELEKTRINOUBEZPEČNOST
DODÁVEK ZEMNÍHO
PLYNU

KRITICKÉ SUROVINY

NET ZERO
INDUSTRY ACTFINANČNÍ
PROSTŘEDKYSTRATEGICKÁ
AUTONOMIE EUSTRATEGICKÝ
VÝHLED EUEVROPSKÁ
HOSPODÁŘSKÁ
BEZPEČNOST

STRATEGICKÁ AUTONOMIE EU

Španělské předsednictví Rady EU stanovilo priority, které určují směřování Unie nejen během druhého pololetí letošního roku, ale vzhledem ke geopolitickému vývoji i v dlouhodobějším výhledu. Předsednická země vyzvala k re-industrializaci a zajištění otevřené strategické autonomie. Důraz klade na snižování závislosti zejména v oblastech kritických surovin, strategických technologií, energetiky, infrastruktury či bezpečnosti.

Diskuse o otevřené strategické autonomii a hospodářské bezpečnosti se v posledních měsících dostává na evropské úrovni do popředí. Na konci června zveřejnila Evropská komise a úřad Vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku společné sdělení o Evropské strategii hospodářské bezpečnosti a začátkem července představila Evropská komise pravidelnou zprávu o strategickém výhledu EU, v níž analyzuje, jak učinit z „udržitelnosti

a dobrých životních podmínek lidí ústřední bod otevřené strategické autonomie Evropy“, a navrhuje v tomto ohledu deset konkrétních opatření.

Otázky strategické autonomie, hospodářské bezpečnosti a optimalizace vnitřního trhu následně **diskutovali** ministři na neformální Radě pro konkurenceschopnost dne 25. července. V rámci kulatých stolů probíhala diskuse o různých aspektech otevřené strategické autonomie a nalezení rovnováhy mezi otevřeností (na jedné straně) a ochraně proti nekalým praktikám (na straně druhé). Tato debata zahrnovala i otázky flexibility státní pomoci a finanční podpory průmyslu.

Poznatky z neformální diskuse na úrovni ministrů budou využity na setkání prezidentů a premiérů členských států EU, které se uskuteční v říjnu v Granadě. Evropská rada se podle dostupných informací na svém říjnovém setkání zaměří na hlavní výzvy, kterým EU čelí v oblasti re-industrializace a strategické autonomie. Španělské předsednictví v této souvislosti zdůrazňuje potřebu silnější Evropy a větší autonomie, včetně snížení strategických závislostí, které se týkají zelené a digitální transformace, snížení energetické závislosti či urychlení zelené průmyslové transformace.

S cílem identifikovat strategické závislosti **provádí** Evropská komise hloubkové analýzy. Zpráva z roku 2021 zahrnovala více jak 5 000

produktů, přičemž bylo zjištěno, že 137 produktů je vysoce závislých na zahraničních dodavatelích.

Více o prioritách španělského předsednictví si můžete přečíst v červnovém **bulletinu** Energetika v EU.

STRATEGICKÁ
AUTONOMIE EUURYCHLENÍ
ROZVOJE OZEREFORMA TRHU
S ELEKTRINOUBEZPEČNOST
DODÁVEK ZEMNÍHO
PLYNU

KRITICKÉ SUROVINY

NET ZERO
INDUSTRY ACTFINANČNÍ
PROSTŘEDKYSTRATEGICKÁ
AUTONOMIE EUSTRATEGICKÝ
VÝHLED EUEVROPSKÁ
HOSPODÁŘSKÁ
BEZPEČNOST

STRATEGICKÝ VÝHLED EU

Dne 6. července představila Evropská komise letošní zprávu o strategickém výhledu EU. Výroční zpráva analyzuje klíčové výzvy na evropské cestě k udržitelnosti. Nastiňuje deset oblastí, ve kterých je potřeba přijmout opatření zohledňující prosperitu současných i budoucích generací.

Zpráva za rok 2023 navazuje na předchozí reporty, které se zaměřily na odolnost (2020), posílení otevřené strategické autonomie (2021) a souběh zelené a digitální transformace (2022). Letošní zpráva akcentuje další posun politiky a ekonomiky EU směrem k udržitelnosti a ochraně dobrých životních podmínek občanů. S ohledem na aktuální geopolitický vývoj, dopady změny klimatu či pandemie analýza uvádí, že HDP jako měřítko pokroku je neúplné a plně neodráží důležité environmentální a sociální výzvy současnosti. Navrhuje proto vývoj doplňkových ukazatelů a jejich postupné začleňování do tvorby politik EU tak, aby bylo možné lépe sledovat přechod EU k udržitelnosti a výkonnost v globálním srovnání. V návaznosti na předchozí strategické zprávy Komise již zahájila práci na vývoji ukazatelů udržitelné a inkluzivní prosperity,

kteří by HDP doplnily. Jednou z možností je přiřadit relevantním faktorům (jako např. zdraví, vzdělání, rekreace, životní prostředí, sociální nerovnost) peněžní hodnotu a následně pak upravit HDP.

Evropská unie by zároveň měla i do budoucna prohlubovat jednotný trh s cílem prosadit udržitelné hospodářství s čistými nulovými emisemi uhlíku. V této souvislosti zpráva Evropské komise potvrzuje zaměření EU na otevřenou strategickou autonomii a hospodářskou bezpečnost. Členským zemím doporučuje dále rozvíjet nástroje k posouzení závislosti napříč strategickými sektory, vč. energetiky, přičemž dodává, že vycházet mohou ze stávajícího mechanismu pro screening strategické závislosti.

Ekologický přechod vyžaduje (a nadále bude vyžadovat) značné investice. Podle odhadu Komise budou pro splnění cílů Zelené dohody a plánu REPowerEU potřebné dodatečné investice ve výši 620 miliard eur ročně a dalších 92 miliard eur bude zapotřebí k dosažení cílů v rámci navrhovaného nařízení o průmyslu s čistými nulovými emisemi (Net Zero Industry Act). Dosažení udržitelnosti přitom bude do značné míry záviset na zajištění financování soukromým sektorem. V tomto ohledu Komise zdůrazňuje, že veřejné financování by mělo být využíváno jako katalyzátor pro soukromé investice, zejména do rizikovějších a průlomových projektů udržitelnosti. Ke zvýšení soukromého financování mohou sloužit i další nástroje, vč. daňových pobídek.

Mezi další oblasti, ve kterých je potřeba jednat, Komise radí obnovení sociální politiky se zaměřením na kvalitní sociální služby či posílení demokracie a mezigenerační spravedlnosti.

Zpráva o strategickém výhledu z roku 2023 byla členským zemím předložena na zasedání Rady pro obecné záležitosti dne 10. července. Následně by měla být podkladem pro jednání nejvyšších představitelů členských zemí na neformálním zasedání Evropské rady v říjnu 2023 v Granadě.

STRATEGICKÁ
AUTONOMIE EUURYCHLENÍ
ROZVOJE OZEREFORMA TRHU
S ELEKTRINOUBEZPEČNOST
DODÁVEK ZEMNÍHO
PLYNU

KRITICKÉ SUROVINY

NET ZERO
INDUSTRY ACTFINANČNÍ
PROSTŘEDKYSTRATEGICKÁ
AUTONOMIE EUSTRATEGICKÝ
VÝHLED EUEVROPSKÁ
HOSPODÁŘSKÁ
BEZPEČNOST

EVROPSKÁ HOSPODÁŘSKÁ BEZPEČNOST

Pandemie covidu-19, ruská agrese na Ukrajině, nárůst geopolitického napětí a zrychlené technologické změny odhalují rizika spojená s přílišnými hospodářskými závislostmi. S cílem posoudit tato rizika zveřejnila Evropská komise společně s úřadem Vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku dne 20. června **společné sdělení o „Strategii evropské hospodářské bezpečnosti“.**

Vysoký představitel Josep Borrell v rámci prezentace společného sdělení uvedl, že tradiční pojetí bezpečnosti se nově definuje, přičemž ekonomika aktuálně patří „mezi prostředky vedení války“. To je podle jeho slov důvodem k vytvoření strategie hospodářské bezpečnosti. Výchozím bodem pro posílení evropské hospodářské bezpečnosti je vytvoření jasného přehledu o rizicích. Proto Komise navrhuje provést důkladné posouzení rizik, které specifikuje ve čtyřech oblastech.

V první řadě jsou to rizika související s odolností

dodavatelských řetězců, včetně energetické bezpečnosti. Patří sem rizika prudkého nárůstu cen, nedostupnosti nebo nedostatku kritických produktů nebo vstupů, a to zejména těch, které souvisejí s ekologickou transformací a jsou potřeba pro stabilní dodávky energie.

Dále Komise identifikuje rizika související s fyzickou a kybernetickou bezpečností kritické infrastruktury. Se stoupajícím geopolitickým napětím roste i riziko sabotáže kritických infrastruktur, jako jsou produktovody, výroba elektrické energie či sítě elektronických komunikací.

Mezi rizika spojená s bezpečností technologií a jejich únikem patří např. přístup k technologiím prostřednictvím nepřátelských praktik v digitální oblasti. Zvláštní opatření ke zmírnění rizika vyžadují technologie dvojího užití, jako je kvantová výpočetní technika, pokročilé polovodiče či umělá inteligence.

V neposlední řadě Komise specifikuje riziko zneužití hospodářské závislosti nebo nátlaku. Existuje nebezpečí, že by tzv. třetí země mohla prostřednictvím opatření v oblasti obchodu nebo investic ovlivňovat tvorbu politik členského státu EU nebo evropských podniků.

Strategie evropské hospodářské bezpečnosti rovněž stanoví, jak zjištěná rizika zmírnit. Komise uvádí, že podpora konkurenceschopnosti EU se nejlépe zajistí

optimalizací jednotného trhu a investicemi do výzkumné, technologické a průmyslové základny. V souvislosti se zvýšením odolnosti dodavatelských řetězců již Komise představila několik legislativních návrhů. Cílem návrhu **nařízení** o kritických surovinách je usnadnit těžbu, zpracování a recyklaci kritických surovin v EU a snížit tak strategickou závislost. Navrhované **nařízení** o průmyslu s nulovými čistými emisemi (Net Zero Industry Act) by mělo zajistit legislativní rámec pro rozšíření výroby technologií pro nulové čisté emise. **Nařízení**, kterým se zřizuje nástroj pro mimořádné situace na jednotném trhu, má za cíl zajistit dostupnost a volný oběh kritických produktů v případě mimořádných událostí. Co se týká podpory investic navrhla Komise **nařízení** o zřízení Platformy pro strategické technologie pro Evropu (STEP), která má za cíl podpořit konkurenceschopnost v kritických technologiích, což by mělo umožnit omezení strategické závislosti.

STRATEGICKÁ
AUTONOMIE EU**URÝCHLENÍ
ROZVOJE OZE**REFORMA TRHU
S ELEKTRINOUBEZPEČNOST
DODÁVEK ZEMNÍHO
PLYNU

KRITICKÉ SUROVINY

NET ZERO
INDUSTRY ACTFINANČNÍ
PROSTŘEDKY**URÝCHLENÍ
POVOLOVACÍCH
POSTUPŮ**

URÝCHLENÍ POVOLOVACÍCH POSTUPŮ

Energie z obnovitelných zdrojů může významně posílit bezpečnost dodávek v EU a snížit nestabilitu trhu a ceny energií. Členské státy se shodly, že rychlé zavedení obnovitelných zdrojů energie může pomoci zmírnit dopady energetické krize, která vypukla v návaznosti na ruskou invazi na Ukrajinu. V prosinci loňského roku proto Rada ve zrychleném řízení podle článku 122 SFEU přijala mimořádné a dočasné **nařízení o urychlení zavádění obnovitelných zdrojů energie.**

Platnost tohoto nařízení je omezena na 18 měsíců s doložkou o přezkumu, která Komisi v případě potřeby umožní navrhnout prodloužení jeho platnosti. Na nařízení (které se do vnitrostátního práva aplikuje automaticky a jednotně ve všech zemích EU) navazuje probíhající revize směrnice o obnovitelných zdrojích (RED III).

Pro projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů nařízení zavádí koncept převažujícího veřejného zájmu. Po dobu platnosti nařízení tak

platí předpoklad, že u projektů OZE existuje převažující veřejný zájem, což jim v rámci plánování a povolování umožňuje využívat zjednodušené posouzení. V případě, že by byl záměr projektu spojen s nepříznivými účinky na životní prostředí, které nejde kompenzovat, musí povolovací orgán podat důkaz a předpoklad stanovený nařízením (v článku 3) vyvrátit.

Nařízení dále stanoví podmínky pro urychlení povolovacích postupů s ohledem na instalaci solárních zařízení na umělých stavbách, modernizaci elektráren vyrábějících energii z obnovitelných zdrojů a rychlejší zavádění tepelných čerpadel.

Pro solární zařízení na střeších (včetně prostor parkovišť, všech typů hal či jiných umělých staveb) platí, že délka povolovacích řízení nepřekročí tři měsíce, a to za podmínky že hlavním cílem těchto staveb není výroba solární energie. Pro malá zařízení, o výkonu 50 kW nebo nižším, se povolení považuje za udělené v případě, že povolovací orgán neodpoví ve lhůtě do jednoho měsíce, a to za předpokladu, že výkon solárního energetického zařízení nepřekračuje stávající kapacitu připojení k distribuční soustavě.

Komplexnější přístup k využívání obnovitelných zdrojů energie je zpracován v probíhající revizi směrnice o obnovitelných zdrojích. V rámci třístranných jednání (Rada, Evropský parlament,

Komise) již **došlo** (na konci března letošního roku) k prozatímní dohodě ohledně finálního znění textu.

Podle předběžné dohody budou povolovací postupy jednodušší a rychlejší. Energie z obnovitelných zdrojů bude uznána jako převažující veřejný zájem. Mezi opatření, která mají za cíl urychlit zavádění obnovitelných zdrojů energie, patří povinnost členských států zavést zvláštní oblasti pro zrychlené zavádění obnovitelných zdrojů energie (tzv. akcelerační zóny) s obzvláště krátkými a jednoduchými povolovacími postupy. Předběžná dohoda posiluje také přeshraniční spolupráci v oblasti obnovitelných zdrojů energie.

V neposlední řadě dohoda zahrnuje navýšení závazného cíle pro podíl obnovitelných zdrojů energie na celkové skladbě EU do roku 2030 na 42,5 %, přičemž dobrovolný cíl činí 45 %. Zpřísňuje také roční cíle týkající se obnovitelných zdrojů v odvětví vytápění a chlazení a v oblasti OZE používaných v systémech dálkového vytápění.

Formální přijetí směrnice RED III v evropských institucích bylo však na několik týdnů pozdrženo následným tlakem Francie na to, aby do směrnice byly zahrnuty nefosilní zdroje (tedy energie z jádra). Patovou situaci pomohla odblokovat červnová dohoda (v rámci COREPERU), která mj. obsahuje prohlášení Komise (doplňující RED III), že nefosilní zdroje

STRATEGICKÁ
AUTONOMIE EU

URÝCHLENÍ
ROZVOJE OZE

REFORMA TRHU
S ELEKTRINOU

BEZPEČNOST
DODÁVEK ZEMNÍHO
PLYNU

KRITICKÉ SUROVINY

NET ZERO
INDUSTRY ACT

FINANČNÍ
PROSTŘEDKY

URÝCHLENÍ
POVOLOVACÍCH
POSTUPŮ

energie, jiné než obnovitelné, přispívají k dosažení klimatické neutrality do roku 2050 pro ty členské státy, které se rozhodnou spoléhat na jiné zdroje energie. V Evropském parlamentu dohodu již **schválili** členové výboru ITRE. Posledním krokem pro přijetí směrnice RED III by nyní mělo být hlasování v rámci **plenárního zasedání** Evropského parlamentu v září a následné formální schválení Radou.

Jak vyplývá z výše uvedeného, bude RED III vyžadovat řádnou implementaci do národní legislativy. Pro budoucí rozvoj obnovitelných zdrojů energie (větrných a fotovoltaických elektráren) v ČR pak bude zásadní implementace akceleračních zón, které skutečně mohou přispět k urychlení výstavby těchto zdrojů. Je třeba proto k implementaci do národní legislativy přistoupit urychleně. MŽP deklaruje, že tak učiní v roce 2025, avšak vzhledem k tomu, že tématu věnuje pozornost již od přijetí mimořádného nařízení o urychlení zavádění obnovitelných zdrojů energie, není požadavek na implementaci již v roce 2024 přehnaně ambiciózní. Česká republika sice zaspala v případě adaptace na toto nařízení, může však využít odvedené práce a urychlit přizpůsobení svého právního rámce směrnici RED III.

STRATEGICKÁ
AUTONOMIE EUURYCHLENÍ
ROZVOJE OZEREFORMA TRHU
S ELEKTŘINOUBEZPEČNOST
DODÁVEK ZEMNÍHO
PLYNU

KRITICKÉ SUROVINY

NET ZERO
INDUSTRY ACTFINANČNÍ
PROSTŘEDKYREFORMA TRHU
S ELEKTŘINOU V EU

REFORMA TRHU S ELEKTŘINOU V EU

Aktuálně projednávaná revize pravidel uspořádání trhu s elektřinou (market design) bude mít významný dopad na legislativu členských zemí EU, včetně České republiky. Impulsem pro úpravu pravidel se stala situace, kterou na energetických trzích vyvolala invaze Ruska na Ukrajinu.

Od počátku této agrese v únoru 2022 čelí evropská energetika výzvam, na které bylo nutné reagovat. Proto po veřejné konzultaci předložila Evropská komise v březnu letošního roku **návrh** na revizi pravidel uspořádání trhu s elektřinou, a to s cílem učinit energetický trh EU odolnější a účty za energii méně závislé na krátkodobé tržní ceně elektřiny, resp. jejích výkyvech. K dosažení stability a předvídatelnosti nákladů na energii doporučuje Komise využívání dlouhodobějších smluv, jako jsou smlouvy o nákupu elektřiny (PPA). Stabilní podmínky pro poskytnutí veřejné podpory obnovitelných a nízkouhlíkových zdrojů by měly zajistit dvoucestné rozdílové smlouvy (CfD).

Na finální podobu aktuálně projednávané revize ale budeme muset ještě několik měsíců počkat.

Rada přijala v červnu pozici pouze k části reformy (REMIT). Členskými zeměmi se však zatím nepodařilo najít shodu na všech částech navrhovaného nařízení týkajícího se revize pravidel o uspořádání trhu s elektřinou, a tak je pozice Rady k market designu stále otevřená.

V Evropském parlamentu **přijal** vyjednávací pozici ohledně návrhu nařízení Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE). Jeho členové zároveň v separátním hlasování rozhodli o přistoupení k interinstitucionálním jednáním s Radou. Toto rozhodnutí však ještě musí projít plénem. Se zahájením trialogů se tedy bude muset počkat na příští plenární zasedání Evropského parlamentu a na dosažení obecného přístupu v Radě.

Poslední velká reforma pravidel trhu s elektřinou proběhla v rámci EU v roce 2018, resp. 2019. Implementace do právních rádu členských států si vyžádala ještě několik dalších let. EU se tak dostala do situace, kdy řeší další revizi těchto pravidel, ačkoli v některých členských zemích dosud nebyla plně dokončena předchozí fáze a revize tak zatím neměla šanci přinést předpokládané výsledky. V rámci strategie Zelená dohoda nelze do budoucna vyloučit ani další revizi trhu s elektřinou, tentokrát hlubokou a komplexní, což signalizovala už před rokem předsedkyně Evropské komise von der Leyenová.

Co se týká samotné reformy, je zásadní, aby

legislativa zahrnovala flexibilitu a zároveň zajistila spravedlivé zacházení se všemi zdroji energie, které přispějí k zajištění energetické bezpečnosti, udržitelnosti a k cenové stabilitě. Každý členský stát má jedinečný energetický mix, infrastrukturu a vzorce spotřeby energie. Hlavním principem reformy trhu s elektřinou by proto mělo být rovné zacházení se všemi zdroji energie, včetně jaderné energie. Ta nabízí stabilní a nízkouhlíkový základní zdroj energie, který může doplnit nestálost obnovitelných zdrojů a podpořit stabilitu sítě. To je zcela zásadní především pro země se silnou průmyslovou základnou, mezi něž patří i Česká republika.

Reforma uspořádání trhu s elektřinou v EU je zásadním krokem k dosažení udržitelné a bezpečné energetické budoucnosti. Je však nezbytné, aby zohlednila individuální potřeby a podmínky členských států. Koncipována by proto měla být tak, aby umožnila rozvoj všem zdrojům energie, které mají potenciál přispět k dosažení cílů udržitelnosti, ale zároveň také energetické bezpečnosti EU.

O návrhu revize pravidel o uspořádání trhu s elektřinou a stavu projednávání v Radě si můžete přečíst v bulletinu Energetika v EU [zde](#) a [zde](#).

STRATEGICKÁ
AUTONOMIE EUURÝCHLENÍ
ROZVOJE OZEREFORMA TRHU
S ELEKTRINOU**BEZPEČNOST
DODÁVEK ZEMNÍHO
PLYNU**

KRITICKÉ SUROVINY

NET ZERO
INDUSTRY ACTFINANČNÍ
PROSTŘEDKY**SNIŽOVÁNÍ ZÁVISLOSTI
NA RUSKÉM PLYNU**SPOLEČNÝ NÁKUP
PLYNU

SNIŽOVÁNÍ ZÁVISLOSTI NA RUSKÉM PLYNU

V reakci na negativní důsledky ruské neodůvodněné invaze na Ukrajinu a nestabilní geopolitickou situaci přijaly členské státy EU řadu legislativních opatření s cílem zajistit bezpečnost dodávek zemního plynu, snížit závislost na jeho dovozu z Ruska a ochránit evropské hospodářství před nadměrně vysokými cenami.

Bezprostředně po zahájení invaze se ministři odpovědní za energetiku sešli dne 28. února 2022 na mimořádné schůzce, aby projednali její důsledky v oblasti energetiky a možnosti posílení energetického systému EU. S ohledem na naléhavost bezprecedentní situace se dohodli na urychlení legislativního procesu. Ve zrychleném řízení (podle článku 122 SFEU) pak byla v průběhu roku 2022 přijata řada legislativních předpisů, reagujících na vzniklou situaci.

Jako první bylo v červnu přijato **nařízení** o uskladňování zemního plynu, kterým se zavádí cíle a trajektorie plnění celkové kapacity zásobníků v daném členském státě. V srpnu bylo přijato **nařízení** o koordinovaných

opatřeních ke snížení poptávky po plynu, které sledovalo cíl snížení poptávky po plynu v EU alespoň o 15 % (v období srpen 2022 až březen 2023 ve srovnání s referenční spotřebou). Následně v prosinci členské státy přijaly dva legislativní předpisy. **Nařízení** o koordinaci nákupu plynu, jehož cílem je umožnit agregaci poptávky po plynu, a **nařízení**, kterým se zavádí mechanismus korekce trhu na ochranu občanů a hospodářství před nadměrně vysokými cenami.

Nařízení o uskladňování zemního plynu stanoví členským státům pro letošní rok (a následující roky) povinnost naplnit zásobníky k 1. listopadu nejméně z 90 % jejich kapacity. Souhrnné zásoby plynu v EU dosáhly 90 % již dne 17. srpna, tedy s dostatečným předstihem před zimní sezónou. Aktuální přehled o stavu plnění zásobníků k nahlédnutí [zde](#).

Evropská unie si stanovila závazek ukončit nákupy ruského zemního plynu nejpozději do roku 2027. Před ruskou invazí na Ukrajinu činil podíl ruského plynu na spotřebě EU zhruba 40 %. Aktuálně se z Ruska dováží 8,4 % spotřeby zemního plynu v EU. Na ruském dovozu je závislé zejména Rakousko, které **odebírá** zemní plyn v objemu, který se blíží tržním podílům dosahovaným před válkou. Ruský plyn je do Rakouska dodáván plynovodem, který vede přes Ukrajinu. Ukrajinský ministr pro energetiku však aktuálně

vyklučuje, že by Ukrajina jednala s Ruskem o prodloužení dohody o tranzitu ruského plynu, která vyprší v příštím roce.

Ruský plyn byl v Evropské unii z velké části nahrazen dovozem z USA, Norska či Ázerbajdžánu. Vývoz LNG z USA do Evropy se v loňském roce ve srovnání s rokem 2021 **zvýšil** o 141 %. Zároveň evropská kapacita pro dovoz LNG se nadále rozšiřuje s předpokladem **růstu** o jednu třetinu do konce roku 2024 (v porovnání s rokem 2021).

V reakci na 90% naplnění evropských zásobníků zemního plynu uvedla komisařka pro energetiku Kadri Simson, že Evropská unie je dobře připravena na zimní sezónu. Dostatečné zásoby pomohou stabilizovat trhy v nadcházejících měsících. Nicméně připustila, že trh s plynem „zůstává citlivý“. Záležet bude mj. na tom, jak silné budou zimní mrazy. Vzhledem k dalšímu rozšiřování kapacity pro zpětné zplynování LNG (s plánovaným ukončením během roku 2024) očekávají analytici, že letošní zima bude poslední, kdy případný nedostatek plynu vyvolává obavy.

STRATEGICKÁ
AUTONOMIE EUURYCHLENÍ
ROZVOJE OZEREFORMA TRHU
S ELEKTRINOU**BEZPEČNOST
DODÁVEK ZEMNÍHO
PLYNU**

KRITICKÉ SUROVINY

NET ZERO
INDUSTRY ACTFINANČNÍ
PROSTŘEDKYSNIŽOVÁNÍ ZÁVISLOSTI
NA RUSKÉM PLYNU**SPOLEČNÝ NÁKUP
PLYNU**

SPOLEČNÝ NÁKUP PLYNU

V dubnu loňského roku byla na základě mandátu uděleného Evropskou radou vytvořena Energetická platforma EU. V rámci této platformy mohou členské státy a průmysloví aktéři sdružovat svou poptávku po plynu, LNG a v budoucnosti i po vodíku a využít tak vlivu EU jako jednoho z největších trhů s plynem v globálním měřítku k dosažení lepších obchodních podmínek.

Legislativní rámec pro fungování Energetické platformy EU představila Evropská komise v rámci návrhu **nařízení** pro koordinaci nákupů plynu v říjnu loňského roku. V návaznosti na toto nařízení navrhla Evropská komise mechanismus AggregateEU, jehož prostřednictvím nyní společnosti (z EU a EnS) agregují svoji poptávku i nabídku plynu na zimu 2023/24.

Provozovatelem platformy AggregateEU se v lednu letošního roku stala společnost **Prisma**. První výběrové řízení pro společný nákup plynu se uskutečnilo v květnu letošního roku. Od 25 dodavatelů se podařilo získat nabídky

v celkovém objemu 13,4 miliard m³. Nabídka tak překročila společnou poptávku, která dosáhla celkového objemu 11,6 miliard m³. Poskytovatel služeb Prisma spároval nejatraktivnější nabídky s požadavky evropských společností v celkovém objemu 10,9 miliard m³. Z tohoto objemu tvořil 20 % zkapalněný plyn (LNG).

V druhém (červencovém) výběrovém řízení dosáhla poptávka téměř 16 miliard m³. Mezinárodní dodavatelé odpověděli nabídkami v celkovém objemu 15,19 miliard m³. Po spárování nejatraktivnějších nabídek s požadavky společností se podařilo vyrovnat celkový objem ve výši 11,98 miliard m³. Třetí kolo výběrového řízení bude zahájeno dne 21. září.

V rámci mechanismu AggregateEU je poptávka spárována s nejméně výhodnými nabídkami. Společnosti následně mohou vyjednávat podmínky dodavatelských smluv přímo s mezinárodními dodavateli, přičemž se mohou rozhodnout, zda plyn (za nabídkových podmínek) koupí, nebo ne. Případný nákup mohou společnosti provést buď samostatně, nebo mohou vytvořit konsorcium na nákup plynu a nakupovat společně. Členské země jsou povinny agregovat poptávku v objemu 15 % jejich cíle v oblasti skladování zemního plynu. Nad tento limit je agregace dobrovolná.

STRATEGICKÁ
AUTONOMIE EUURYCHLENÍ
ROZVOJE OZEREFORMA TRHU
S ELEKTRINOUBEZPEČNOST
DODÁVEK ZEMNÍHO
PLYNU**KRITICKÉ SUROVINY**NET ZERO
INDUSTRY ACTFINANČNÍ
PROSTŘEDKY

KRITICKÉ SUROVINY

MANDÁT
K VYJEDNÁVÁNÍ
V RÁMCI TRIALOGU

KRITICKÉ SUROVINY

V březnu letošního roku předložila Evropská komise **návrh nařízení, kterým stanovuje rámec pro zajištění bezpečných a udržitelných dodávek kritických surovin. Cílem navrhovaného legislativního aktu je snížení závislosti EU na dodávkách kritických surovin, posílení evropského hodnotového řetězce a zajištění volného pohybu kritických surovin na jednotném trhu. Návrh aktualizuje soupis kritických surovin a zavádí seznam strategických surovin.**

Evropská unie je silně závislá na kritických surovinách, které dováží ze třetích zemí. S cílem posílit domácí kapacity těchto surovin, které mají zásadní hospodářský význam, navrhuje Komise referenční hodnoty do roku 2030 pro celý strategický dodavatelský řetězec: těžební kapacita Unie by měla pokrývat alespoň 10 %, zpracovatelská kapacita 40 % a recyklační kapacita alespoň 15 % roční spotřeby strategických surovin EU. S cílem diverzifikovat dovoz strategických surovin návrh počítá s omezením dovozu z třetích zemí, a to na maximálně 65 % roční spotřeby

EU každé strategické suroviny.

Evropská komise provádí posouzení, které suroviny lze označit jako kritické, a to na základě jejich hospodářského významu a rizika dodávek. Součástí navrhovaného legislativního aktu je metodika pro hodnocení, která bude využita při pravidelné aktualizaci seznamu kritických surovin. Zvláštní pozornost je věnována surovinám, které se používají ve strategických odvětvích (vč. energetiky), u nichž se předpokládá růst poptávky v kombinaci s obtížemi při navýšování výroby, což by mohlo vytvořit riziko dodávek. Na tomto základě byl vypracován seznam strategických surovin, který bude každé 4 roky přezkoumán. Komise zároveň navrhuje opatření zaměřená na zvýšení domácích kapacit, diverzifikaci dodávek či společný nákup strategických surovin.

Návrh legislativního aktu obsahuje seznam 34 kritických surovin zahrnující 16 surovin, které jsou rovněž považovány za strategicky významné. Mezi surovinami zařazenými na seznam těch strategických je i lithium a mangan, což může usnadnit získávání finanční podpory i na projekty v ČR. Evropská komise v souvislosti s financováním navrhovaných opatření spoléhá na zavedené finanční nástroje a koordinaci stávajících mechanismů financování. Účinné zavádění projektů může také vyžadovat veřejnou podporu. V takovém případě poskytnou členským státům flexibilitu **upravená pravidla**

státní podpory dočasného krizového a transformačního rámce.

Pro zajištění koordinace sledování rizik souvisejících s dodávkami kritických surovin navrhuje Komise založení Evropské rady pro kritické suroviny. Rada se bude podílet na určování strategických projektů v oblasti těžby, zpracování či recyklaci strategických surovin. Jejimi členy budou zástupci členských států a Komise (s možností účasti dalších stran jako pozorovatelů).

Návrh legislativního aktu také Komisi umožňuje shromažďovat informace o strategických zásobách členských států, stanoví velkým společnostem dovážejícím nebo vyrábějícím technologie se strategickými surovinami povinnost provádět pravidelný audit dodavatelských řetězců či zavádí opatření k usnadnění společných nákupů strategických surovin.

STRATEGICKÁ
AUTONOMIE EUURYCHLENÍ
ROZVOJE OZEREFORMA TRHU
S ELEKTRINOUBEZPEČNOST
DODÁVEK ZEMNÍHO
PLYNU**KRITICKÉ SUROVINY**NET ZERO
INDUSTRY ACTFINANČNÍ
PROSTŘEDKY

KRITICKÉ SUROVINY

MANDÁT
K VYJEDNÁVÁNÍ
V RÁMCI TRIALOGU

MANDÁT K VYJEDNÁVÁNÍ V RÁMCI TRIALOGU

Rada přijala svoji **vyjednávací pozici** k návrhu legislativního aktu o kritických surovinách dne 30. června. Členské státy v mandátu pro jednání s Evropským parlamentem navyšují úroveň ambicí v oblasti recyklovaných a zpracovaných surovin, posilují kritéria udržitelnosti či upravují postupy udělování povolení. Evropský parlament svůj mandát k jednání připravuje.

Rada konkrétně navrhuje navýšit zpracovatelské kapacity ze 40 % na 50 %, tj. zpracovatelská kapacita EU by měla v roce 2030 být schopna produkovat alespoň 50 % roční spotřeby strategických surovin v Unii. V případě recyklace navrhuje Rada navýšení cíle z 15 % na 20 %. Dále na seznam strategických a kritických surovin doplňuje bauxit, oxid hlinitý a hliník a vyzývá k častější aktualizaci seznamu kritických a strategických surovin.

Členské státy také posilují vnitrostátní opatření v oblasti udržitelnosti, jako jsou poskytnutí pobídek pro využití druhotných surovin nebo zvýšení opětovného využití výrobků

s potenciálem výtěžnosti surovin. V neposlední řadě Rada podporuje usnadnění povolovacích řízení týkající se strategických projektů.

V Evropském parlamentu je za vypracování zprávy k návrhu legislativního aktu o kritických surovinách odpovědný Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE). Zpravodajka Nicola Beerová (Renew Europe) ve své **zprávě** navrhuje zjednodušení vnitrostátních povolovacích procesů v oblasti kritických surovin a zároveň posílení správy jednotného kontaktního místa. Domnívá se také, že je nezbytné pomáhat společnostem snižovat rizika projektů finančními zárukami a dohodami o odběru.

V rámci pozměňovacích návrhů europoslanci mj. doplňují ekologické a sociální kritéria pro strategické projekty těžby a recyklace, které podléhají rychlejší povolovacím procesům a dodatečnému financování. Cílem je motivovat společnosti, aby aktivně zapojily dotčené komunity. Společnosti zajišťující těžbu by také měly vypracovat plán na zlepšení stavu životního prostředí lokality po ukončení těžby.

Hlasování o zprávě ve výboru ITRE je naplánováno na 7. září. V rámci pléna by pak europoslanci měli o vyjednávací pozici Evropského parlamentu hlasovat dne 2. října. Následně bude zahájeno meziinstitucionální jednání o konečné podobě nařízení o zajištění bezpečných a udržitelných dodávek kritických surovin.

STRATEGICKÁ
AUTONOMIE EUURYCHLENÍ
ROZVOJE OZEREFORMA TRHU
S ELEKTRINOUBEZPEČNOST
DODÁVEK ZEMNÍHO
PLYNU

KRITICKÉ SUROVINY

**NET ZERO
INDUSTRY ACT**FINANČNÍ
PROSTŘEDKY**NET ZERO
INDUSTRY ACT**POZICE EVROPSKÉHO
PARLAMENTU

GLOBÁLNÍ SOUTĚŽ

NET ZERO INDUSTRY ACT

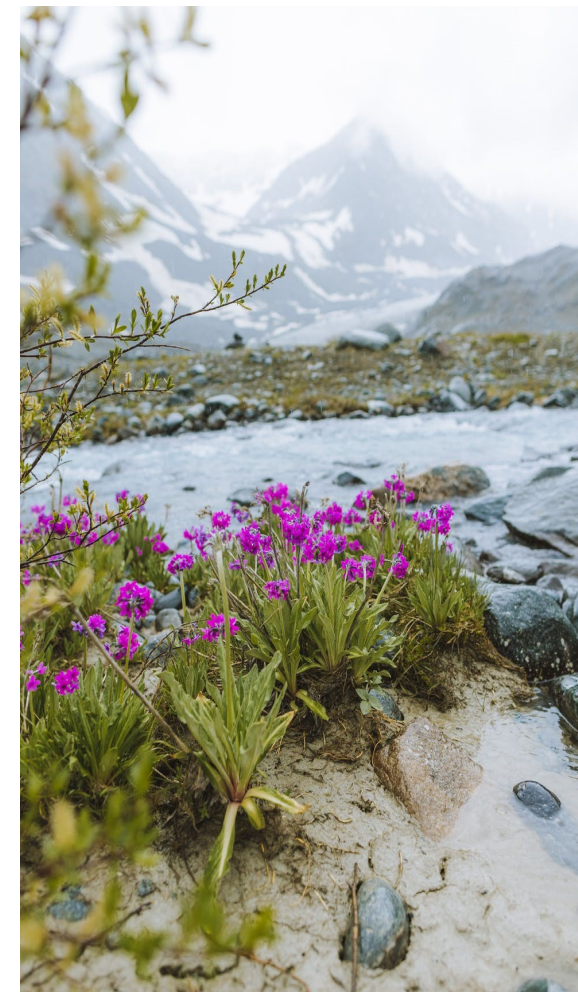
Velké světové ekonomiky usilují o posílení své hospodářské bezpečnosti, rozšíření výrobní kapacity čistých technologií a úspěšné završení zelené transformace. S cílem posílit konkurenceschopnost evropského průmyslu, uspět v globální soutěži a přispět k otevřené strategické autonomii zveřejnila v březnu Evropská komise návrh **legislativního aktu o průmyslu pro nulové čisté emise (Net Zero Industry Act).**

Akt o průmyslu pro nulové čisté emise má přispět k posílení výroby technologií pro nulové čisté emise (net-zero technologie) a odolnosti dekarbonizovaného energetického systému EU. Stanovuje ambiciózní cíl, aby do roku 2030 dosáhla výrobní kapacita strategických technologií pro nulové čisté emise alespoň 40 % ročních potřeb EU.

K dosažení tohoto cíle Komise navrhuje opatření, která by měla především zlepšit podmínky pro investice do net-zero technologií a snížit administrativní zátěž pro související projekty, včetně zjednodušení procesů udělování povolení.

Na základě tří kritérií (úroveň technologické vyspělosti, příspěvku k dekarbonizaci a konkurenceschopnosti a rizik souvisejících s bezpečností dodávek) legislativní akt definuje strategické net-zero technologie (viz **příloha** legislativního aktu). Strategické projekty net-zero technologií by na vnitrostátní úrovni měly získat prioritní status a profitovat ze zvýhodněných podmínek, zejména zefektivnění povolenacích postupů a usnadnění přístupu k financování. Strategické projekty net-zero technologií lze rovněž považovat za projekty převažujícího veřejného zájmu. Žádost o uznání projektu v oblasti net-zero technologií jako strategického se předkládá na národní úrovni.

Technologie související s jadernou energií jsou v návrhu Evropské komise zahrnuty částečně. Definice net-zero technologií (článek 3) zahrnuje pokročilé technologie pro výrobu energie z jaderných procesů s minimálním odpadem z palivového cyklu, malé modulární reaktory (SMR) a související paliva nejvyšší třídy. Stávající jaderné technologie zahrnuty nejsou. Nicméně Komise nezařadila jaderné technologie mezi strategické net-zero technologie, které budou těžit ze zvýhodněných podmínek a podléhají 40% referenčnímu standardu domácí produkce.

STRATEGICKÁ
AUTONOMIE EUURYCHLENÍ
ROZVOJE OZEREFORMA TRHU
S ELEKTRINOUBEZPEČNOST
DODÁVEK ZEMNÍHO
PLYNU

KRITICKÉ SUROVINY

NET ZERO
INDUSTRY ACTFINANČNÍ
PROSTŘEDKYNET ZERO
INDUSTRY ACTPOZICE EVROPSKÉHO
PARLAMENTU

GLOBÁLNÍ SOUTĚŽ

POZICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU

V Evropském parlamentu je za vypracování pozice k legislativnímu návrhu o průmyslu pro nulové čisté emise odpovědný Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE). V rámci politických frakcí zde probíhá diskuse o **návrhu zprávy, kterou předložil německý europoslanec Christian Ehler (EPP).**

Debata je zaměřená především na specifikaci nízkouhlíkových technologií, které by mohly profitovat z finanční podpory EU a regulačních výhod, jako jsou zrychlená povolovací řízení pro průmyslové projekty. Zpravodaj v této souvislosti navrhl zrušení přílohy (specifikace strategických technologií) a navázání zvýhodněných technologií na taxonomii. Tento návrh však neakceptoval stínový zpravodaj francouzský europoslanec Christophe Grudler (Renew Europe).

Francouzští europoslanci prosazují zahrnutí jaderné energie do seznamu technologií, které přispějí k ekologické transformaci a reindustrializaci EU. Podle dostupných informací se jim podařilo přesvědčit zpravodaje, aby

„opustil myšlenku propojení s taxonomií“ a prosadit kompromisní řešení, které zahrnuje i technologie jaderného štěpení a fúze.

Jedním z návrhů zpravodaje, který získal podporu v rámci frakčních jednání, je vytvoření Net-Zero Industry Valleys koncentrujících výrobní nízkouhlíkové technologie. Taková „průmyslová údolí“ vznikající především v méně rozvinutých regionech, jako jsou regiony s těžbou uhlí, by měla zajistit synergii a maximalizovat ekonomický a sociální dopad. Soustředit by se zde měly projekty převažujícího veřejného zájmu. V souvislosti s financováním net-zero průmyslu zpravodaj navrhuje, aby členské státy alokovaly alespoň 25 % z národních příjmů z EU ETS v souladu s cíli stanovenými s projednávaným zákonem.

Hlasování o zprávě je ve výboru ITRE naplánováno na 12. října. V rámci pléna by europoslanci o mandátu Evropského parlamentu k meziinstitucionálním jednáním měli hlasovat v listopadu.

O své vyjednávací pozici k návrhu legislativního aktu o průmyslu pro nulové čisté emise diskutují také členské státy. Kromě francouzsko-německého sporu o roli jádra v ekologické transformaci bude třeba vyřešit i otázky spojené s finanční podporou strategického nízkouhlíkového průmyslu.

STRATEGICKÁ
AUTONOMIE EUURYCHLENÍ
ROZVOJE OZEREFORMA TRHU
S ELEKTRINOUBEZPEČNOST
DODÁVEK ZEMNÍHO
PLYNU

KRITICKÉ SUROVINY

**NET ZERO
INDUSTRY ACT**FINANČNÍ
PROSTŘEDKYNET ZERO
INDUSTRY ACTPOZICE EVROPSKÉHO
PARLAMENTU

GLOBÁLNÍ SOUTĚŽ

GLOBÁLNÍ SOUTĚŽ

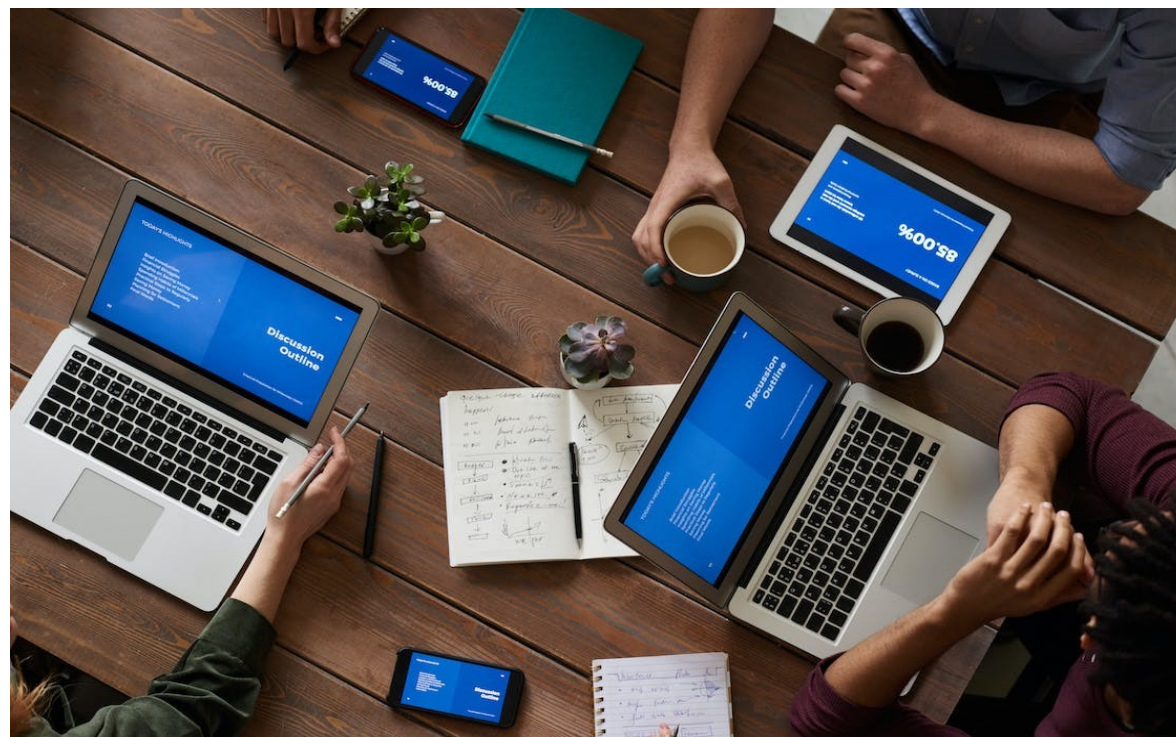
S cílem uspět v globální hospodářské soutěži usilují velké světové ekonomiky o rozšíření výrobní kapacity čisté energie, zajištění zelené transformace a posílení energetické bezpečnosti.

V srpnu loňského roku přijal americký Kongres zákon o snižování inflace (Inflation Reduction Act - IRA), který usiluje o posílení investic do domácí výroby čisté energie. IRA poskytuje investice ve výši 369 miliard USD na programy energetické bezpečnosti a iniciativy spojené s klimatem, a to včetně grantové podpory ve výši 5,8 miliard USD pro energeticky náročný průmysl, 2 miliard USD pro domácí výrobu čistých vozidel či technologicky neutrálního daňového kreditu na výrobu čisté elektřiny. Zákon zavádí pobídky pro podnikatele i spotřebitele, s cílem posílit investice do technologií s nízkými až nulovými emisemi. Předpokládá se, že IRA pomůže snížit emise skleníkových plynů zhruba o 40 % do roku 2030 (ve srovnání s rokem 2005).

Čína, která si v rámci 14. pětiletého plánu na období 2021 až 2025 stanovila cíl dosáhnout uhlíkové neutrality do roku 2060, významně posiluje svou pozici v globální soutěži o rozvoj

čistých technologií. Podle dostupných **informací** se v loňském roce v Číně realizovala polovina celosvětových výdajů do nízkouhlíkových technologií. Investice do solární a větrné energie, elektrických vozidel či baterií dosáhly 546 miliard USD, což je v zásadě trojnásobek objemu investic v EU (180 miliard USD v roce 2022). Spojené státy v tomto období investovaly 141 miliard USD.

Japonsko si stanovilo cíl pro dosažení uhlíkové neutrality rok 2050. Vývoj inovativních technologií japonská vláda podporuje prostřednictvím **fondů pro zelené inovace**. Také Indie posiluje investice do výroby čistých technologií, čímž se snaží snížit svoji závislost na dovozu z Číny. V období 2022 až 2027 by tak měly investice do domácí výroby baterií dosáhnout 2 miliard USD, do výroby elektro vozidel 3 miliard USD a fotovoltaiky 600 milionů USD.

STRATEGICKÁ
AUTONOMIE EUURÝCHLENÍ
ROZVOJE OZEREFORMA TRHU
S ELEKTRINOUBEZPEČNOST
DODÁVEK ZEMNÍHO
PLYNU

KRITICKÉ SUROVINY

NET ZERO
INDUSTRY ACT**FINANČNÍ
PROSTŘEDKY**FINANCOVÁNÍ
STRATEGICKÝCH
TECHNOLOGIÍ

NOVÉ VLASTNÍ ZDROJE

FINANCOVÁNÍ STRATEGICKÝCH TECHNOLOGIÍ

Evropská unie čelí od přijetí víceletého finančního rámce EU na období 2021 až 2027 (v roce 2020) řadě výzev. Po hospodářské stagnaci způsobené pandemií covid-19 se Unie vyrovnává s negativními důsledky ruské invaze na Ukrajinu, včetně zdražení energií a růstem inflace. V červnu letošního roku proto Komise navrhla posílit dlouhodobý rozpočet EU, aby se zajistilo, že bude moci reagovat na nejzásadnější aktuální výzvy.

Vzhledem ke globálnímu narušení dodavatelských řetězců se členské státy EU shodly, že je třeba věnovat úsilí na zajištění otevřené strategické autonomie. V této souvislosti se na evropské úrovni diskutuje možnost zřízení Fondu suverenity, který by podpořil investice v rámci strategických odvětví. Otázkou však zůstává zajištění finančních zdrojů rozpočtu EU, který je do značné míry vyčerpán reakcí na dosavadní výzvy. V důsledku prudkého nárůstu úrokových sazeb došlo ke zvýšení nákladů na financování

z nástroje **NextGenerationEU** zřízeného na podporu hospodářského oživení v době pandemie.

V rámci červnového **návrhu** na revizi víceletého finančního rámce EU doporučila Evropská komise zřízení Platformy strategických technologií pro Evropu (STEP), která má podpořit konkurenceschopnost v kritických technologiích, jako jsou digitální technologie, čisté technologie a biotechnologie. Podle vyjádření Komise je platforma STEP „předstupněm“ Fondu suverenity, jehož vytvoření může trvat déle než rok. Navržená platforma STEP by tak umožnila rychlejší přístup k finančním prostředkům EU, v zásadě již od příštího roku.

Stavět by měla na stávajících finančních nástrojích jako jsou InvestEU, Inovační fond, Nástroj pro oživení a odolnost a strukturální fondy. Komise navrhuje přidělit dalších 10 miliard eur na podporu cílů platformy STEP, přičemž předpokládá, že platforma STEP bude mít kapacitu generovat v následujících letech investice ve výši 160 miliard eur.

Součástí návrhu je zřízení Portálu suverenity, který by měl centralizovat informace o možnostech financování v rámci platformy.

Navrhované změny rozpočtu budou nyní projednány s Evropským parlamentem a členskými státy EU v rámci Rady. Komise avizuje, že vzhledem k naléhavosti by jednání měla být uzavřena do konce letošního roku.

STRATEGICKÁ
AUTONOMIE EUURYCHLENÍ
ROZVOJE OZEREFORMA TRHU
S ELEKTRINOUBEZPEČNOST
DODÁVEK ZEMNÍHO
PLYNU

KRITICKÉ SUROVINY

NET ZERO
INDUSTRY ACT**FINANČNÍ
PROSTŘEDKY**FINANCOVÁNÍ
STRATEGICKÝCH
TECHNOLOGIÍ

NOVÉ VLASTNÍ ZDROJE

NOVÉ VLASTNÍ ZDROJE

Hlavním zdrojem příjmů víceletého finančního rámce EU jsou příspěvky členských států založené na hrubém národním důchodu (**HND**), a dále pak **cla** a příspěvky založené na dani z přidané hodnoty (**DPH**).

V rámci jednání o podobě rozpočtu EU na období 2021 až 2027 se členské státy shodly na zavedení vlastního zdroje založeného na nerecyklovatelném plastovém odpadu. Evropská komise následně (na požadavek členských států) předložila v roce 2021 návrh na zavedení tří nových vlastních zdrojů: příjem z EU ETS, z mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM) a vlastní zdroj na základě přerozdělení zisků velkých nadnárodních společností.

V červnu letošního roku tento návrh **doplnila** o další alternativy vlastních zdrojů. Balíček obsahuje nový dočasný statistický vlastní zdroj založený na ziscích společností. Vypočítán by měl být jako 0,5 % pomyslné základny zisku společností, což je ukazatel vypočítaný Eurostatem na základě národních statistik. Balíček zároveň upravuje návrhy (z prosince 2021) vlastních zdrojů na základě EU ETS a CBAM. Kromě toho je zachován vlastní zdroj

založený na podílu zisků velkých nadnárodních společností založený na dohodě OECD/G20. Nové vlastní zdroje by měly pomoci se splácením grantů v rámci NextGenerationEU a financovat by měly také Sociální klimatický fond.

Přijetí a konkrétní podoba nových vlastních zdrojů příjmů rozpočtu EU bude nyní projednávána ve spolupráci s Evropským parlamentem a členskými státy v Radě. Evropský parlament dlouhodobě prosazuje diverzifikaci příjmů a zmírnění převahy příspěvků založených na HND. Naposledy v květnu letošního roku přijal **zprávu** z vlastní iniciativy (INI), ve které se zasazuje o reformu příjmové politiky rozpočtu EU. S argumentem, že rozpočet EU bude muset splatit dluh vzniklý v rámci plánu obnovy, aniž by byly ohroženy investice a další programy EU, navrhuje europoslanci řadu nových vlastních zdrojů příjmu pro rozpočet EU, a to včetně vlastních zdrojů založených na dani z příjmů právnických osob či daně z finančních transakcí. Zpráva byla přijata poměrem hlasů 356 pro, 199 proti, přičemž 65 europoslanců se hlasování zdrželo.

